

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Одеської області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Одеської області в III кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Одеської області** у III кварталі 2024 року свідчать, що на тлі війни, браку кваліфікованих працівників та недостатнього попиту респонденти очікують нижчих темпів зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців. Респонденти послабили оцінки щодо перспектив розвитку своїх підприємств на цей період. Очікується вища інфляція. Девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 2.7% (у II кварталі 2024 року – «мінус» 10.5%) (графік 1). У цілому по Україні очікується збільшення обсягів виробництва – 3.7%. Найбільш оптимістично налаштовані респонденти підприємств транспорту та зв'язку (20.0%), найнижчі очікування в підприємств торгівлі («мінус» 28.6%);
- зростання цін на споживчі товари та послуги: 51.4% опитаних респондентів очікують, що інфляція не перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 72.7%), у цілому по Україні – 54.5%. Головними чинниками зростання інфляції респонденти знову називають воєнні дії (відзначили 91.9% опитаних), курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- посилення девальвації національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікують 83.8% респондентів (у попередньому кварталі – 77.8%), у цілому по Україні – 88.5%;
- погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – «мінус» 13.9% (у попередньому кварталі – 0.0%), у цілому по Україні – «мінус» 0.9% (таблиця). Найпесимістичніше налаштовані керівники підприємств торгівлі (баланс відповідей – «мінус» 42.9%);
- зменшення обсягів реалізації виробленої продукції: баланс відповідей – «мінус» 13.5% (у II кварталі 2024 року – 0.0%) (таблиця). Водночас на зовнішньому ринку респонденти очікують зростання обсягів реалізації продукції: баланс відповідей – 6.7% (у попередньому кварталі – 11.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.5% та 11.2% відповідно;
- зростання інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 13.5% та 10.8% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 5.4% та «мінус» 2.6% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 3.2% та 7.5% відповідно;
- зменшення кількості працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 27.0% (одні з найгірших очікувань серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 31.6%). У цілому по Україні – «мінус» 10.9% (графік 4);
- зростання цін на товари / послуги, що купуються / продаються вищими темпами: баланси відповідей – 97.3% та 64.9% відповідно (у попередньому кварталі – 84.2% та 42.1% відповідно) (графік 6). Найвищі очікування щодо зростання цін на реалізацію продукції власного виробництва в респондентів переробної промисловості та торгівлі (баланси відповідей – по 100.0%). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливають ціни на енергоносії, ціни на сировину і матеріали та курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника: баланси відповідей – 58.3% та 37.8% відповідно (у попередньому кварталі – 55.3% та 39.5% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти, як і раніше, називають воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників та недостатній попит (графік 5).

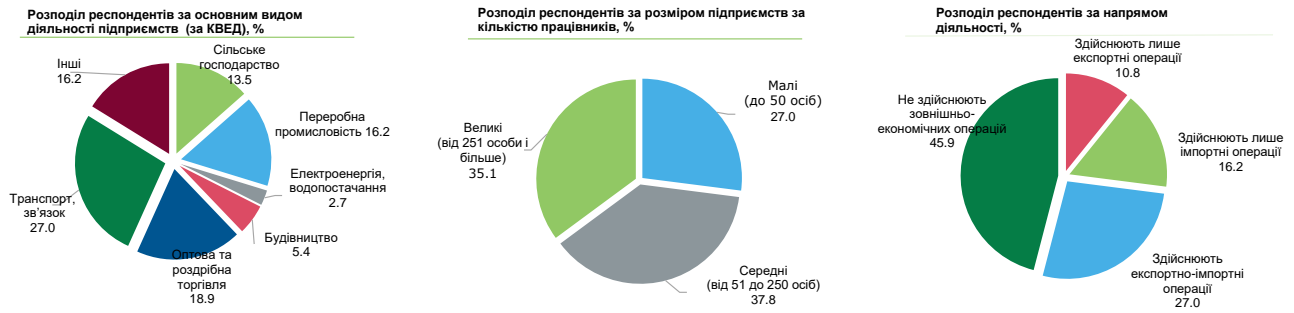
Підприємства області очікують, що потреба в позикових коштах найближчим часом послабиться (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (29.7% опитаних), надають перевагу запозиченням у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів останнім часом залишаються жорсткими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави, занадто складну процедуру оформлення документів та наявність інших джерел фінансування (графік 10).

94.6% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 97.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

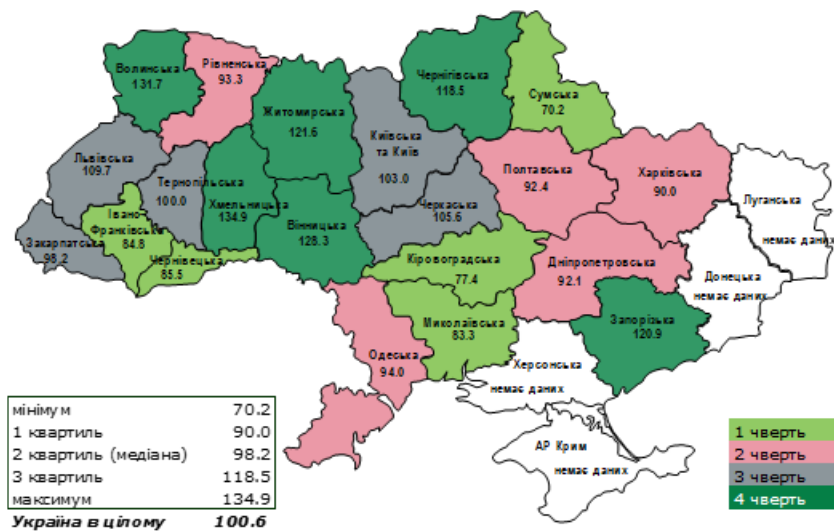
- поточний фінансово-економічний стан оцінюється як задовільний: баланс відповідей – 0.0% (у II кварталі 2024 року – 5.4%). У цілому по Україні – «мінус» 6.0%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 25.0% (у II кварталі 2024 року – «мінус» 38.5%);
- підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей: баланс відповідей – 21.6% (у II кварталі 2024 року – 23.7%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 липня – 27 серпня 2024 року;
- опитано всього 37 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Одеської області щодо їх ділової активності (за складовими)

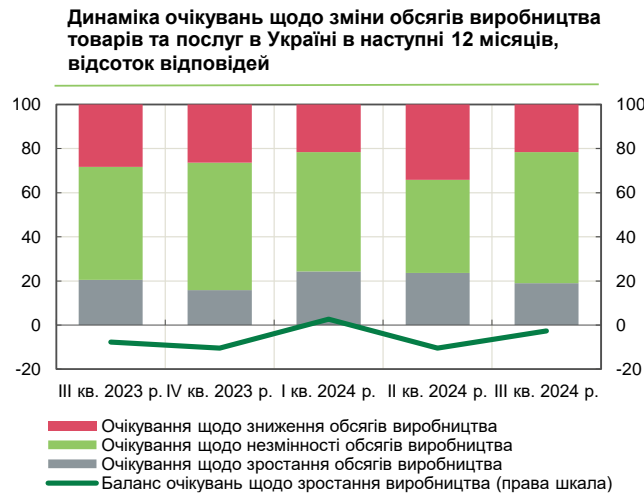
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	5.1	2.6	7.9	0.0	-13.9
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-2.6	-18.4	5.3	0.0	-13.5
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-2.7	-5.4	-2.7	-5.4	13.5
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	10.5	-2.7	7.9	-2.6	10.8
кількості працівників	-10.3	-21.1	-10.5	-31.6	-27.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

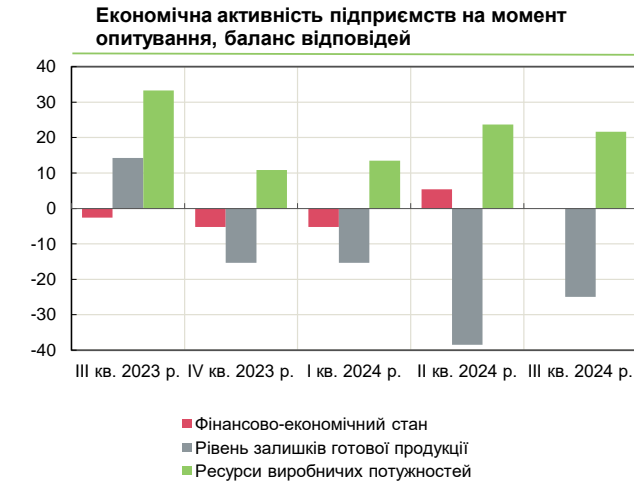
Графік 1

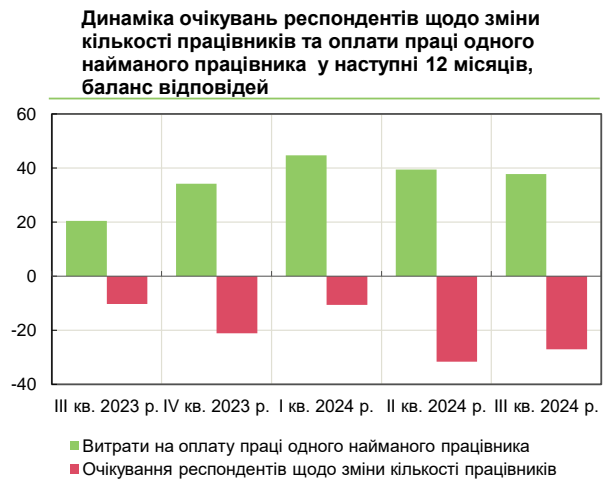
Графік 2

Графік 3

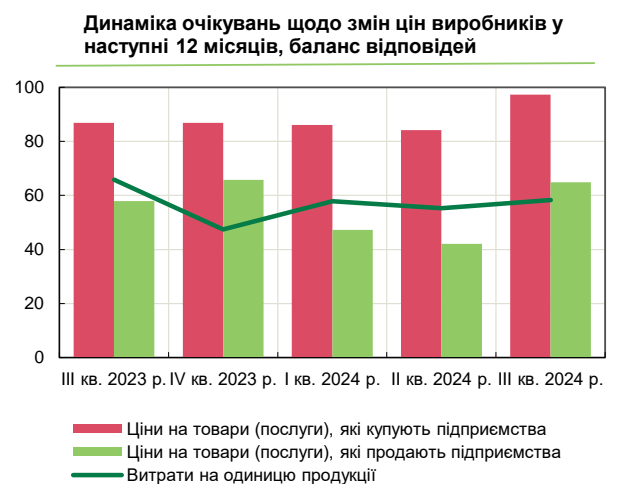
Графік 4

Графік 5

Графік 6

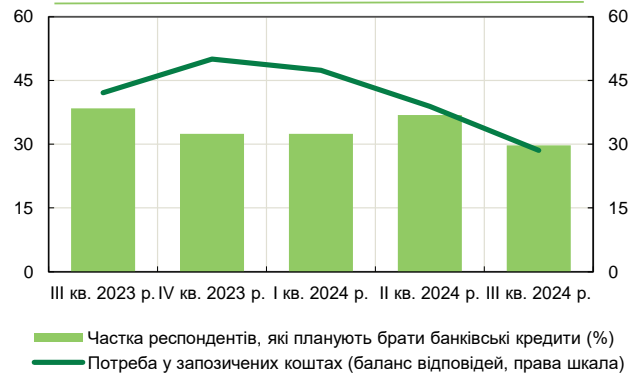
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

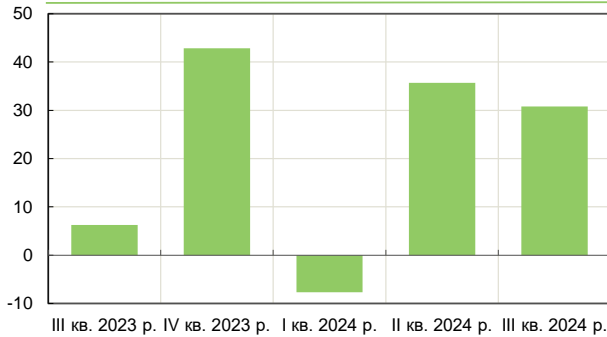
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

